

SLIM OEFENEN met begrijpend lezen en studerend lezen voor groep 7 en 8

Lesmateriaal en didactische inhoud

I Studerend lezen

Categorie

Samenvatting

Toelichting

Als je de inhoud van een leestekst in het kort navertelt maak je een samenvatting.

Uittreksel

Als je de belangrijkste zaken uit een leestekst noteert maak je een uittreksel.

Aantekeningen

Als je aantekeningen maakt laat je alle overbodige woorden weg.

Je schrijft bijvoorbeeld alleen de werkwoorden en de zelfstandige naamwoorden op.

Hoofdgedachte

De hoofdgedachte van een tekst is het belangrijkste wat er een in tekst verteld wordt, in een zin opgeschreven.

De centrale vraag

Waarover gaat het in deze tekst? Als je dat in een vragende zin opschrijft, heb je de centrale vraag gevonden.

Tabel

Een tabel bestaat uit rijen en kolommen. Rij en kolommen vormen cellen.

In de cellen staan tekst en afbeeldingen. Op deze manier kan men heel overzichtelijk veel gegevens laten zien.

Boomdiagram

Een boomdiagram is een hulpmiddel om gegevens overzichtelijk te maken. Net als een echte boom begint een

boomdiagram met een stam. Aan de stam zitten takken, die zelf ook weer verder verdeeld worden in nog meer takken.

Bij het uiteinde van elke tak staan een of meer woorden.

Grafiek

Een grafiek of diagram is een hulpmiddel om gegevens overzichtelijk te maken.

Er zijn verschillende typen:

Staafdiagram

Lijndiagram

Taartdiagram

De bruikbaarheid van de tekst voor een gegeven leesdoel

Iets is bruikbaar als je er wat aan hebt. Een studietekst is bruikbaar als je na het lezen iets geleerd hebt over het onderwerp.

De houdbaarheid van conclusies

Een conclusie bestaat uit een of meer zinnen waarin het voorgaande kort wordt samengevat.

Een conclusie is houdbaar als die past bij andere gegevens.

II Begrijpend lezen

Categorie

De bedoeling van de schrijver

Toelichting

De schrijver heeft een bedoeling met een tekst. Wil hij een verhaal vertellen, een nieuwtje brengen, iemand ergens van overtuigen, of een mop vertellen?

Voor wie is de tekst bestemd?

Een tekst wordt geschreven om gelezen te worden. Aan de manier waarop de tekst is geschreven kun je meestal al wel zien voor wie het bedoeld is. Wie een brief aan de burgemeester schrijft doet dat op een andere manier dan wanneer de brief voor zijn neef is bestemd.

Over de schrijver...

In deze vraag gaat het er om of je iets over de schrijver kunt zeggen. Is hij boos? Heeft hij gelijk? Is het vreemd wat hij schrijft?

Wat doet de schrijver met de tekst

Je kunt met een tekst van alles willen. Het kan gewoon een gezellig briefje zijn, maar ook een ernstige brief waarin de schrijver de lezer voor iets waarschuwt. Sommige teksten zijn gewoon reclame, terwijl andere teksten iets uitleggen over een moeilijk onderwerp.

De hoofdgedachte van een tekst	De hoofdgedachte van een tekst is het belangrijkste dat de schrijver over het onderwerp te zeggen heeft.
Het onderscheid tussen hoofdgedachte en bijzaken	De hoofdgedachte van een tekst is het belangrijkste dat de schrijver over het onderwerp te zeggen heeft. Een bijzaak is iets wat minder belangrijk is.
Een passende titel geven	De titel zegt iets over het onderwerp van een boek, een tekst of een hoofdstuk. De titel is de kortste samenvatting van de tekst. De titel is ook bedoeld om de lezer nieuwsgierig te maken.
Het onderscheid tussen feit en mening	Een feit is een gebeurtenis waarvan we zeker weten dat het echt is gebeurd. Een mening is de manier waarop je over iets denkt, wat je ervan vindt.
De bruikbaarheid van de tekst voor een bepaald doel	Iets is bruikbaar als je er wat aan hebt. Bij deze vraag ga je beoordelen of de tekst geschikt is voor het doel waarvoor hij geschreven is.
De centrale gebeurtenis in een verhaal	De centrale gebeurtenis is de belangrijkste gebeurtenis. De centrale gebeurtenis is vaak de reden waarom het verhaal is geschreven.
De moraal van een verhaal	Een verhaal met een moraal is bedoeld om er iets van te leren. Het heeft vaak met wijsheid te maken. Wijsheid is de kunst om de dingen op een goede manier te doen.
Feiten en relaties daartussen	Een feit is iets waarvan we weten dat het echt is gebeurd. Als we twee feiten samen bekijken, blijken ze soms wel en soms niets met elkaar te maken te hebben.
Eigenschappen van figuren in de tekst	Mensen hebben talloze eigenschappen. Een paar voorbeelden zijn moedig, sociaal, zelfzuchtig, fatsoenlijk, spontaan, brutaal, vredelievend en betrouwbaar.
Kenmerken van situaties	Een ander woord voor situatie is toestand. Het gaat om de omstandigheden waarin je je bevindt. Is het hier gevaarlijk? Is het daar aangenaam? Sta ik voor schut? Word ik door

iedereen geprezen?

De betekenis van woorden

De betekenis van een woord is erg belangrijk. Als je de betekenis niet weet, of je gebruikt een verkeerde betekenis, dan weet je niet waarover gesproken wordt. Het woord betekenis wil bijvoorbeeld zeggen dat iemand meteen begrijpt wat je bedoelt als je 'stoel' zegt.

De opbouw van een tekst

Een tekst heeft vaak een inleiding, een middendeel en een slot. Als het een verhaal is, staan de gebeurtenissen vaak (niet altijd!) in de juiste volgorde. Een tekst moet zo zijn opgebouwd dat de lezer niet in de war raakt.

De bedoeling van woorden

Het doel is iets wat je wilt gaan doen of wilt bereiken. Je kunt een woord gebruiken met een bepaalde bedoeling. Je kunt iets een naam willen geven, of iets uitleggen. Je kunt met een woord iemand een plezier doen of iemand pijn doen.